

Naturreservat – Bjärreds Saltsjöbad

SKÖTSELPLAN
2018-09-06

Innehåll

1	Syfte	1
2	Beskrivning	2
2.1	GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTER.....	2
2.2	HISTORIK.....	2
2.3	NUVARANDE MARKANVÄNDNING.....	2
2.4	BIOLOGI.....	3
2.5	REKREATION.....	6
2.6	GEOLOGI & HYDROLOGI.....	6
3	Bevarandevärden och potential	7
3.1	BIOLOGI.....	7
3.2	REKREATION.....	8
3.3	KULTURHISTORIA.....	9
4	Mål och skötselåtgärder	10
4.1	SKÖTSELOMRÅDE 1, ÄLDRE BOKSKOG.....	10
4.2	SKÖTSELOMRÅDE 2, YNGRE BLANDSKOG.....	13
4.3	SKÖTSELOMRÅDE 3, YNGRE POPPELBESTÅND.....	14
4.4	SKÖTSELOMRÅDE 4, PARK OCH TRÄDGÅRD.....	14
5	Anläggningar och allmän skötsel	16
5.1	INFORMATIONSPLOTS, SKYLTA OCH MATERIAL.....	16
5.2	VÄGVISNING, TILLGÄNGLIGHET OCH PARKERING.....	16
5.3	BÄNKAR, BORD OCH GRILLPLATSER.....	16
5.4	GÅNG-/CYKELVÄGAR OCH STIGAR.....	16
5.5	LEKPLATSER OCH UTEGYM.....	17
5.6	HOLKAR FÖR FÅGLAR, FLADDERMÖSS OCH ÖVRIG FAUNA.....	17
5.7	FAUNA OCH FUNGADEPÅER.....	17
5.8	ÅTERPLANTERING, IGENVÄXNING OCH INVASIVA ARTER.....	17
5.9	LEDNINGAR.....	18
6	Dokumentation & Uppföljning	19
6.1	SAMMANSTÄLLNING AV UPPFÖLJNINGSAKTIVITETER.....	19
7	Prioritering och ansvarsfördelning av åtgärder	20
7.1	SAMMANFATTNING AV PLANERADE ÅTGÄRDER.....	20
8	Källor	21

1 Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald samt skydda, vårda och utveckla värdefulla naturmiljöer. Att bevara den kustnära ädellövskogen samt bevara och utveckla den biologiska mångfalden som är knuten till skogen, brynmiljöerna och eventuellt tillkommande ängsmark. Syftet är också att utan äventyra biologisk mångfald tillgodose behov av områden för friluftsliv. Områdets relativt tysta och ej ljusförorenade miljöer ska värnas.

Syftena ska uppnås genom att:

- kombinera naturvårdande skötsel och lämnande för fri utveckling,
- utveckling av nya naturmiljöer och boplatser för djur tillåts,
- området hålls tillgängligt genom anläggningar och information som inbjuder till och underlättar besök,
- vissa ytor, anläggningar och funktioner anpassas för besökare med olika behov och utformas för att främja friluftsliv, rekreation, naturpedagogik, fågelskådning och andra naturstudier, möten, fysisk aktivitet och lek.

2 Beskrivning

2.1 GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTER

Områdets namn	Bjärreds Saltsjöbad
Läge	SWEREF99 13 30 (EPSG 3008) X=120250, Y=6176688
Län	Skåne län
Kommun	Lomma
Församling/socken	Bjärred/Flädie
Berördas fastigheter	Bjärred 48:1, Bjärred 12:2
Markägare	Lomma kommun (4,9 ha)
Naturvårdsförvaltare	Lomma kommun
Vegetationszon	Nemorala zonen (sydsvenska lövskogsregionen)
Skyddsform	Naturreservat (Miljöbalken 7 kap 4§)
Gränser	Gräns markerad på karta (Figur 1)
Areal	4,9 ha
Sakägare	Kraftringen (ägare av kablar), Skanova (ägare av kablar)
Planförfattare	Erkki Palmu, Adam Bahr, Nils Lundquist och Helena Björn Planeringsavdelningen, Lomma kommun

2.2 HISTORIK

På 1800-talets andra hälft blev havsbad mer och mer populärt och som ett resultat växte sig Bjärred allt större mot slutet av 1800-talet. Då utgjordes området främst av öppna torrängar, hedmarker och strandängar. Den 26 juli 1901 invigdes Bjärred Saltsjöbad som kom att bli ett välbesökt rekreativområde med badhotell, två restauranger, dansbana och en lång brygga med kallbadhus. Man inrättade banor för tennis, boccia och krocket. På samma dag som för invigningen av Bjärreds Saltsjöbad invigdes även en järnväg mellan Lund och Bjärred som hade påbörjats år 1899. Ungefär samtida med invigningen av Bjärred Saltsjöbad och järnvägen planterades även ett stort antal bokar av vilka flertalet finns kvar än i dag och det är de som utgör grunden till den uppvuxna bokskog som idag finns i området. Järnvägslinjen mellan Lund och Bjärred blev en av Sveriges mest olönsamma och det sista tåget gick därför den 14 juni 1939 varefter spåret revs upp redan nästföljande år. Det enda minnet som finns kvar från järnvägen är i skrivande stund Bjärreds Stationshus som ligger direkt öster om Bjärreds Saltsjöbad. På 1910- och 1920-talen gick ångbåten Thor från Malmö till Bjärred och den lade till en bit utanför bryggan och mindre båtar hämtade in passagerarna till bryggan och Saltsjöbadet. Gamla kallbadhuset revs 1930 och restaurangen brann upp våren 1950, trähuset blev till ett jättebål som syntes från flera mils håll. Även ersättningsbyggnaden som uppfördes kort därefter brann ned. Sedan 1950-talet har parken delvis fått växa igen. Bjärreds Saltsjöbad stod värd för det västtyska fotbollslandslaget under fotbolls-VM 1958. På 1970-talet anlades en bilparkering för besökare till bryggan och nära Västkustvägen byggdes nya tennisbanor. Parallellt med det så har dock parkens naturmiljöer huvudsakligen utvecklats fritt, med det stora undantaget att död ved kontinuerligt har forslats bort. Byggnationen av nuvarande kallbadhus (som även innefattar en restaurang) längst ute på bryggan skedde inte förrän 2004.

2.3 NUVARANDE MARKANVÄNDNING

De natursköna promenadmöjligheterna i Bjärreds Saltsjöbad uppskattas året om och många söker sig till naturmiljöerna och/eller lekplatsen i strandskogen. Möjligheter för naturpedagogik är goda bland annat i och kring brynmiljöerna intill lekplatsen i strandskogen. Bruksgräsytan sydväst om bilparkeringen används exempelvis för valborgsfirande.

Gällande detaljplanen (Lomma kommun 2016) som vann laga kraft 12:e september 2017 kungör att Bjärreds Saltsjöbad är ett område med känslig natur av stort värde som ska vara tillgängligt för allmänheten. Undantagsområden inom Bjärreds Saltsjöbad som ej detaljplanerats som natur är tennisbanorna i nordost, kiosken med tillhörande servering i sydost samt den centrala parkeringen med anslutande gator till norr och söder.

2.4 BIOLOGI

Bjärreds Saltsjöbads utgör en av väldigt få skogsmiljöer i Lomma kommun, området innefattar huvudsakligen upp till 120 år gammal bokskog i det övre området men även yngre avenbokskog i det nedre området närmast stranden. Prioriterade strukturer för bevarande är den strandnära ädellövskogen, grova och ofta två- eller flerstammiga bokar i det övre bokskogsområdet samt brynmiljöerna och vissa ekuppslag i det nedre avenbokskogsområdet. Vid första nämnandet av en art i underliggande avsnitt ges en fotnot som refererar till artens eller artgruppens vetenskapliga namn.

2.4.1 Kärlväxter

Ingen övergripande kärlväxtinventering gällande fältskiktet har gjorts i Bjärreds Saltsjöbad. Det har däremot gjorts två inventeringar av skogliga värden inom de senaste åtta åren (Linder 2010, Cato 2013). Återstoden av de bokar¹ som planterades i Bjärreds Saltsjöbad kring förra sekelskiftet utgör idag en över 100 år gammal grovstammig bokskog. Inventeringarna har visat att det i denna äldre bokskog exempelvis finns minst 120 bokar med en stamdiameter över 50 cm, varav minst 50 har en stamdiameter över 80 cm. Omkring 15 av dessa bokar kan sedan klassificeras som "jätteträd" i och med att de har en brösthöjdsdiameter motsvarande 100 cm eller mer. Väster om bilparkeringen står en flerstammig stor bok med en diameter på nästan 190 cm och en omkrets på nästan 6 m, som förmodligen betats eller klippts ned som ung. Det är vid upphörd hävd som dessa typer av träd utvecklar flerstammighet och stora yviga kronor. I den äldre bokskogen finns inslag av tysklönn² och ask³ samt en underväxt av yngre bok, alm⁴, ask och lönn⁵. Det finns även enstaka rönnar⁶, fågelbärsträd⁷ och stånd av hassel⁸. I bokskogsgläntorna gror bokollonen och bildar en tät matta av nya plantor. Den goda bokföryngringen i de äldre bokbestånden bidrar till ett insektsgynnande mikroklimat, vilket i sin tur gynnar fladdermöss och fågelliv. Fältskiktet i den äldre bokskogen består bland annat av kirsål⁹, svalört¹⁰, humleblomster¹¹ och grästuvor av lundgröe¹². Insprängt i och kring den äldre bokskogen finns ytor med yngre blandande ädellövträdsbestånd. Dessa yngre blandbestånd, som bland annat uppstått då äldre bokar har avverkat i tidigare skeden, består huvudsakligen av bok/lönn eller bok/lönn/ek¹³/fågelbär.

I den nedre och betydligt yngre, 35-55 åriga, strandnära skogen finns relativt stor andel avenbok¹⁴. Av dessa avenbokar är 10-15 stycken relativt grova individer med en stamdiameter på 35-50 cm och karakteristiska ådrade stammar. I övrigt finns även naverlönn¹⁵, ask, ek, bok, björk¹⁶, oxel¹⁷. I strandskogen finns även gott om brynmiljöer med hagtorn¹⁸, nypon¹⁹ och vildapel²⁰ (Cato 2013). Under växtsäsongen år 2010 var den stående volymen i den äldre bokskogen i snitt cirka 370 m³/ha och i den västra strandskogen cirka 100 m³/ha. Detta ger en bild av de olika successionsstadier som dessa områden befinner sig i.

2.4.2 Lavar, mossor, och svampar

Det har ännu inte genomförts någon komplett formell inventering av lavar, mossor och svampar i Bjärreds Saltsjöbad. Cato (2013) fann vid skogsstyrelsens skog-/trädinventering inga signalarter bland

¹ *Fagus sylvatica* L.

² *Acer pseudoplatanus* L.

³ *Fraxinus excelsior* L.

⁴ *Ulmus glabra* Huds.

⁵ *Acer platanoides* L.

⁶ *Sorbus aucuparia* L.

⁷ *Prunus avium* L.

⁸ *Corylus avellana* L.

⁹ *Aegopodium podagraria* L.

¹⁰ *Ranunculus ficaria* L.

¹¹ *Geum rivale* L.

¹² *Poa nemoralis* L.

¹³ *Quercus robur* L.

¹⁴ *Carpinus betulus* L.

¹⁵ *Acer campestre* L.

¹⁶ *Betula pendula* L.

¹⁷ *Sorbus intermedia* [Ehrh.] Pers.

¹⁸ *Crataegus* spp. Tourn. ex. L.

¹⁹ *Rosa dumalis* ssp. Bechst.

²⁰ *Malus sylvestris* Mill.

mossor eller lavar. Cato konstaterade att lokalen potentiellt hyser intressanta marksvampar utan hänvisning till specifika arter eller artgrupper.

2.4.3 Rygggradslösa djur

Det har ännu inte genomförts någon inventering av rygggradslösa djur i Bjärreds Saltsjöbad. I en inventering av fladdermöss (Gerell & Gerell 2015) påpekar författarna dock att de smala gångarna runt om i området inte bör breddas eftersom insekter samlas i dessa vid vindpåverkan. Gerell & Gerell menar även att den goda föryngringen av bok runtomkring i den äldre bokskogen bidrar till ett bra mikroklimat och en bra produktion av insekter. Även brynmiljöer i strandskogen erbjuder viktiga levnadsmiljöer för insekter (Cato 2013).

Den rödlistade och regionalt utdöda (RE) tryfjärilen²¹ observerades under juli 2017 i Bjärreds Saltsjöbad (Artportalen 2018). Tryfjärilens livsmiljö är främst bokskog/ädellövskog på näringsrikare mark. De adulta fjärilarna lever både i trädens kronskikt och vid marknivå, den påträffas ofta kring mindre vägar för att besöka exempelvis blommor av björnbär²². Fjärilen flyger normalt mellan första veckan i juli och början av augusti och lever omkring 20 dagar (Artdatabanken 2018). Honan placerar enstaka ägg på blad av vildkaprifol²³ eller skogstry²⁴ på halvt beskuggade undanskymda platser. En återetablering av tryfjärilen i Sverige kan ske på naturlig väg bland annat i Bjärreds Saltsjöbad men det är viktigt med förekomst av vildkaprifol och skogstry. Tryfjärilen är även beroende av nektarproducerande sommarblommade växter såsom björnbär när adulterna flyger. Fjärilen kan även gynnas av ek med förekomst av ekdvärgbladlös²⁵ eller långrörsbladlös²⁶ eftersom dessa utsöndrar honungsdagg i ekarnas lövverk som fjärilen gärna förtär.

2.4.4 Fågelliv

En fågelinventering genomfördes i Bjärreds saltsjöbad senast 2016 (Dahlén 2016). Då noterades 26 arter och mer än 260 individer. Inga rödlistade fågelarter noterades men man fann 18 häckande arter, vilket inkluderade individer som hade större delen av sina revir inom inventeringsområdet. Råkan²⁷ var den överlägset mest talrika häckfågeln med 118 bon i en råkkoloni i sydöstra delarna av Bjärreds Saltsjöbad. En räkning av häckningsrevir visade att ringduva²⁸ var vanligast med 8 revir, därefter koltrast²⁹ med 7 revir och svarthätta³⁰ med 6 revir; och slutligen blåmes³¹, bofink³², gransångare³³, lövsångare³⁴ och talgoxe³⁵ med 4 revir vardera. Man fann dessutom en av få häckningsplatser för nötväcka³⁶ i kommunen, i västra delarna av den äldre bokskogen. Häckningen av nötväcka noterades i det största sammanhängande och även minst revirtäta delen av den äldre bokskogen väster om bilparkeringen. Högst täthet av häckande fågelarter finns i och kring det nedre strandområdet. Högst antal överlappande revir, av 11 olika fågelarter, noterades mellan servicebyggnaden och den öppna gräsytan med enstaka björkar. Näst högst antal överlappande revir, 8 arter, noterades i anslutning till nätstationen i norra delen av den strandnära avenbokskogen. Det är troligt att de hotade arterna kungsfågel³⁷ (VU) och sävsparv³⁸ (VU) rastar i området under både vår och höst (Dahlén 2016). Under 2016 anlades en fågelmatningsstation i anslutning till lekplatsen i den nedre yngre avenbokskogen för att gynna småfågellivet och förbättra förutsättningar för naturpedagogik.

2.4.5 Fladdermöss

Bjärreds Saltsjöbad utgör ett viktigt jaktområde för fladdermöss och det är framförallt de relativt smala gångarna samt gläntorna som utnyttjas. Vid en fladdermusinventering sent i juli 2015 (Gerell & Gerell 2015) noterades överraskande höga antal registreringar av totalt 4 olika arter. Flera samtidiga registreringar samt sociala läten noterades från nordfladdermus³⁹, dvärgpipistrell⁴⁰ och

²¹ *Limenitis camilla* L.

²² *Rubus fruticosus* L.

²³ *Lonicera periclymenum* L.

²⁴ *Lonicera xylosteum* L.

²⁵ *Phylloxera glabra* von Heyden

²⁶ *Stomaphis quercus* L.

²⁷ *Corvus frugilegus* L.

²⁸ *Columba palumbus* L.

²⁹ *Turdus merula* L.

³⁰ *Sylvia atricapilla* L.

³¹ *Cyanistes caeruleus* L.

³² *Fringilla coelebs* L.

³³ *Phylloscopus collybita* L.

³⁴ *Phylloscopus trochilus* L.

³⁵ *Parus major* L.

³⁶ *Sitta europaea* L.

³⁷ *Regulus regulus* L.

³⁸ *Emberiza schoeniclus* L.

³⁹ *Eptesicus nilssonii* Keyserling & Blasius

⁴⁰ *Pipistrellus pygmaeus* Leach

trollpipistrell⁴¹, vilket indikerar förekomst av kolonier. Nordfladdermusen och dvärgpipistrellen har dock vanligtvis sina yngelkolonier i byggnader medan trollpipistrellen oftast bosätter sig i trädhåligheter (Gerell & Gerell 2015). Dvärgpipistrell och brunlångöra⁴² var de arter som var mer aktiva i den västra äldre bokskogen medan trollpipistrellen var den art som var mest aktiv i östra delarna av den äldre bokskogen.

2.4.6 Övriga däggdjur

Förutom för fladdermöss så har det ännu inte genomförts någon formell inventering av andra däggdjursgrupper i Bjärreds Saltsjöbad. Både igelkott⁴³ och ekorre⁴⁴ syns dock ofta inom området.

2.4.7 Invasiva arter

Invasiva arter är främmande arter som kan ha skadlig inverkan på inhemska naturtyper och ekosystem. Kirskålen är ett vanligt exempel på en ört som kan skapa problem när den tar över fältskiktet och därmed hämmar utbredning av andra mindre konkurrenskraftiga inhemska växter. Kirskålen, vars blad kan användas i matlagning då de fortfarande är späda, återfinns i relativt stora bestånd på sina ställen i den övre bokskogen. Tysklönnen är ett exempel på en annan potentiell invasiv art som kan bli till ett växande problem i framtiden om man inte arbetar aktivt och kontinuerligt med att stoppa utbredningen eller successivt helt fasa ut denna art från området. Tysklönn har en enorm kapacitet att producera fröplantor och på många håll i området finns tät föryngring av tysklönn som hotar föryngringen av bok och andra inhemska träd (Linder 2010). Förutom att den har en aggressiv förökning jämfört med våra inhemska lönnar så är den dessutom giftig och kan orsaka dödlig så kallad "atypisk myopati" hos hästar som betat av dess knoppar och löv.

2.4.8 Övriga hot mot biologisk mångfald

Fällning av grova naturvärdesträd utgör ett potentiellt hot mot den biologiska mångfalden i Bjärreds Saltsjöbad. Allra störst skada orsakas vid avverkning av kanträden och grävmaskins- eller jordpackningsarbete med tunga maskiner närmare än 15 gånger trädens stamdiameter (Naturvårdsverket 2012). Kanträdsavverkning leder till snabbt döende av bokträd inne i parken och försämrar förutsättningarna för föryngring (Cato 2013). Ett träds rotsystem sträcker sig minst i samma diameter som kronans utbredning. Vissa friluftaktiviteter såsom mountainbiking eller motsvarande kan också skada trädens rötter, dels genom direkt fysiskt slitage på exponerade rötter och dels genom packning av jord genom anläggning av hopp eller "banhinder". Det ska dock noteras att även fotgängare kan skada rötter vid högt antal passager. Det som främst bör undvikas är bananläggningar såsom hopp gjorda av jord eller tillfört material. En skada på ett träds rotsystem kan ge en inkörsport för svampangrepp som kan leda till nedsatt vitalitet som i sin tur kan leda till att trädet måste fällas.

Under en tidigare inventering (Linder 2010) påträffades vedsvampen jätteticka⁴⁵ på en stor bok. Jättetickan är en så kallad vitrötare, som både bryter ned cellulosa och lignin. Stammar som huvudsakligen bryts ned av vitrötare behåller en viss stadga även i relativt sena nedbrytningsstadier för att slutligen brytas ned helt. Denna svamp bryter ned veden i värdrädets rötter, vilket gör att träden kan falla "utan förvarning". I dagsläget utgör jättetickan inte ett hot mot bokbeståndet i Bjärreds Saltsjöbad. Men i sådant fall den återupptäcks så bör man snabbt göra en bedömning gällande kontrollerad fällning av angripet träd (se avsnitt 6 dokumentation och uppföljning).

Klimatförändringar kan på sikt bli problematiska ur naturvårdssynpunkt, då det kan leda till ökad etablering av potentiellt invasiva arter. Det kan även leda till att vissa arter på sikt trängs undan, i takt med att klimatet blir varmare eller mer oförutsägbart.

⁴¹ *Pipistrellus nathusii* Keyserling & Blasius

⁴² *Plecotus auritus* L.

⁴³ *Erinaceus europaeus* L.

⁴⁴ *Sciurus vulgaris* L.

⁴⁵ *Meripilus giganteus* Karst

2.5 REKREATION

Lomma kommun är liten till ytan och rekreation ska samsas med naturen om den begränsade ytan. Naturområden har historiskt sett stadigt krympt i Lomma kommun och tillgången till allemansrättslig mark är i dagsläget en bristvara i denna del av Skåne, vilket innebär att det är extra angeläget att befintliga tätortsnära naturområden såsom Bjärreds Saltsjöbad värnas. Idag är Bjärreds Saltsjöbad populärt för rekreation och bad och rymmer flertalet möjligheter för aktivitet. Under sommartid så är det långa bryggan, sandstranden och bad i havet som drar de stora skarorna till Bjärreds Saltsjöbadsområde och många tillresta besökare är troligen inte ens medvetna om den naturskogsmiljö som omger badparkeringen. Långa bryggan är ett så kallat EU-bad, där vattenkvaliteten årligen övervakas, och Lomma kommun konstaterar i sin översiktsplan (Lomma kommun 2011) att området har stor betydelse för bad och friluftsliv. Under vinterhalvåret minskar besöksfrekvensen men långa bryggan och dess bastu-/kallbad, restaurang och konferensanläggning lockar förstås fortfarande gäster som möjligtvis känner för att ta en anslutande strövtur i det intilliggande naturområdet. Det nya kallbadhuset är en populär träffpunkt för ortsbor och har bidragit till mer liv och rörelse året runt i lokalområdet. Grannskapet uppskattar dessutom utan tvekan de natursköna promenadmöjligheterna året om och söker sig till naturmiljön och lekplatsen i strandskogen. Brynmiljöerna med insprängda bruksgräsytor, i den nedre avenbokskogen, utgör viktiga ytor för naturpedagogik och naturlek. Utrustning för att studera naturmiljön finns redan utplacerad i gröna "sandlådor". Dessa ytor ökar även tillgängligheten i den omgivande naturen. Bruksgräsytan sydväst om bilparkeringen är viktig för lokalbefolkningen då den exempelvis används för valborgsfirande.

2.6 GEOLOGI & HYDROLOGI

Lomma kommun ligger inom området för sydvästra Skånes sedimentära berggrund, som härstammar från perioderna krita (som började för ca 145 miljoner år sedan) och tertiär (65 miljoner år sedan). Berggrunden består av flera lager unga bergarter, med kalksten överst och sand- och siltsten under. De sedimentära bergarterna vittrades lätt sönder av inlandsisen vilket gav upphov till bland annat moränleran som idag bygger upp de djupare jordlagren i Lommaområdet. Det övre jordlagret i Bjärreds Saltsjöbad utgörs främst av postglacial sand, huvudsakligen mellan-/grovsand men även inslag av finsand i den östliga änden. Inslaget av lera är relativt lågt men jordtyperna spänner från mer eller mindre ren sand till svagt lerig (<5 % lera) och möjligen lerig (<15 % lera) sandjord (Länsstyrelsen Skåne 2017).

Området är beläget på drygt 1 m höjd över havet i strandskogen i väst till kring 11 m över havet i skogsmiljöerna mellan tennisbanorna och västkustvägen i nordost. Marklutningen tenderar sedan att plana ut i närområdet i Bjärreds tätort. Topografiskt så kan Bjärreds Saltsjöbad delas in i tre huvudområden: den övre platån med huvudsakligen äldre bokskog som utgör cirka två tredjedelar av hela området, det mellersta släntområdet med huvudsakligen äldre bokskog och en bruksgräsyta, samt det nedre västra strandområdet med yngre avenbokskog och bruksgräsytor. Det mellersta släntområdet har en lägre och en högre belägen "brant" med mer än 10 % lutning. Den lägre belägna branten ligger mellan 3 till 5 m och den högre belägna branten ligger mellan 7 till 9 m över havet. Den lägre belägna branten utgör även den östra utsträckningen av den nedre yngre avenbokskogen.

3 Bevarandevärden och potential

Här listas kortfattat de strukturer, funktioner och karaktärer som är viktiga för att uppnå syftet med naturreservatet. Förklarande bakgrundstexter till de olika värdena finns under kapitel 2 (Beskrivning).

3.1 BIOLOGI

Smal naturstig (vänster), grova flerstammiga bokar (*Fagus sylvatica*, övre höger), död ved (nedre höger)

- För att bibehålla den övre bokskogens naturvärden är det viktigt att bevara återstoden av trädridån i den nedre avenbokskogen
- Döende träd och buskar lämnas i området som död ved vilket är av stor betydelse för den biologiska mångfalden. Detta kan utvecklas ytterligare genom att skapa fauna- och fungadepåer.
- Skogsbryn och lämiljöer som gynnar insekter och därmed även insektpollinerade växter samt insektsätande fåglar och fladdermöss. Det finns en god potential att förbättra detta ytterligare genom att skapa ondulerande (flikiga) bryn.
- Det finns god potential att förbättra möjligheterna för fåglar och fladdermöss genom att installera fågelholkar och fladdermusholkar.

3.2 REKREATION

Naturstigar (övre vänster), bruksgräsyta med enstaka björkar (höger), bänkar och bord (nedre vänster)

- Den större öppna bruksgräsytan i släntområdet mellan den nedre yngre avenbokskogen och den övre äldre bokskogen är viktig mötesplats för olika rekreationsändamål och valborgsfirande
- Brynmiljöerna med insprängda bruksgräsytor i anslutning till den strandnära avenbokskogen har stort värde för naturpedagogik och lek, i och med närheten till lekplatsen och eftersom området är så pass lättillgängligt.
- Skåneledens etapp 11 går förbi Bjärreds Saltsjöbads naturreservat längs med dess västra kortsida, närmast stranden. Det finns möjligheter att informera om naturreservatet för de som vandrar längs skåneleden och passerar naturreservatet.
- Information om naturreservatet ska tillgängliggöras via skyltar samt via pedagogiskt material gällande naturreservatet, dess naturtyper, biotoper och arter

3.3 KULTURHISTORIA

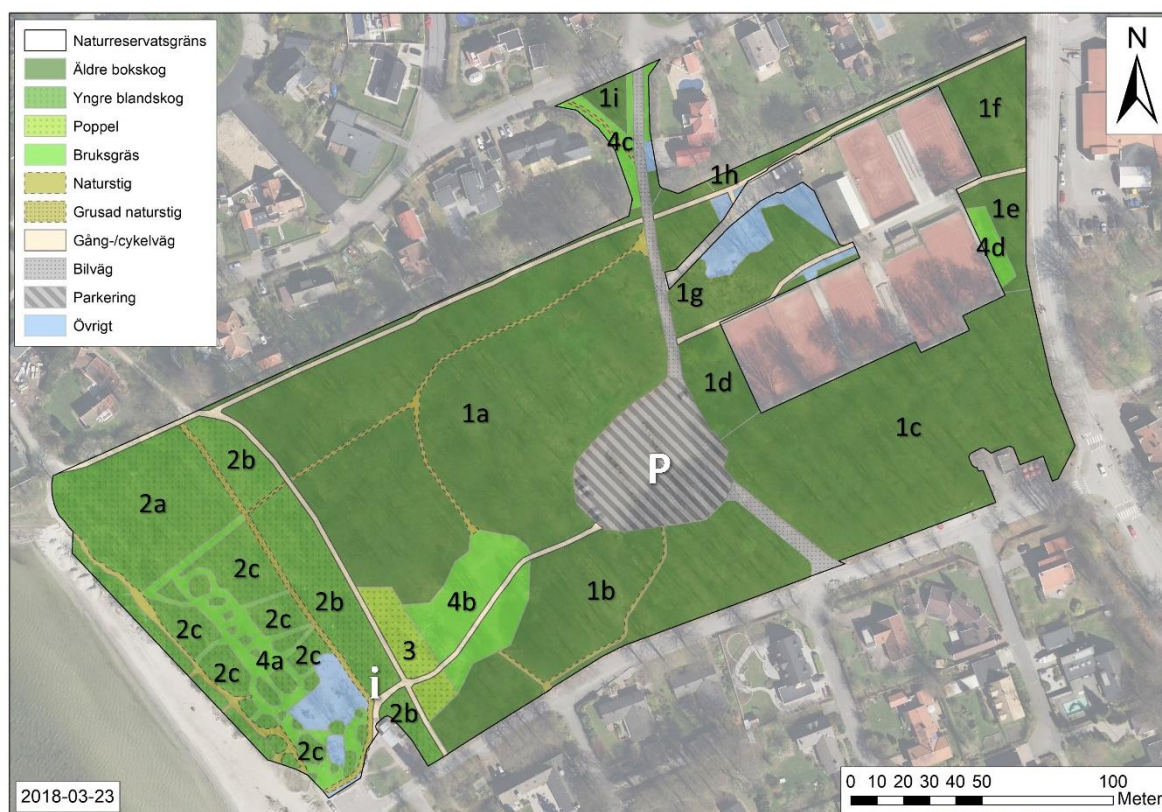

- Det finns potential att via skyltar eller dylikt informera och påminna om områdets rika moderna kulturhistoria som rekreations-/kallbadspark, exempelvis stentrapporna nederst i slänten.

4 Mål och skötselåtgärder

Den inledande beskrivningen baserar sig på de inventeringar som utförts i Bjärreds Saltsjöbad från 2010 till 2016 samt på fältbesök under 2017 och 2018. Nomenklatur och benämningar för vegetations- och naturtyper i detta avsnitt följer *Vegetationstyper i Norden* (Påhlsson 1998) och *Natura 2000* (Naturvårdsverket 2018) där det är tillämpligt. Skötseln inom Bjärreds Saltsjöbad kommer framförallt att anpassas till skog eller bruksgräs (figur 1). All skötsel och anläggning ska ske i samråd med naturvårdsansvarig på Lomma kommun.

Naturreservat Bjärreds Saltsjöbad

Generellt:

- Framkomlighet i befintliga gång-/cykelbanor och befintligt naturstignät ska prioriteras. Nedfallna träd som hamnat över banor eller stigar ska dras ur vägen så pass att banan/stigen åter är framkomlig, eventuellt genom att sågas itu.
- Förekomsten av död ved kan ökas genom veteranisering och beskärning av vissa icke önskvärda träddarter i naturområden, såsom tysklönn och exotiska poppelarter.
- För att skapa förutsättningar för förnygring bland våra inhemska träddarter bör förnygring av tysklönn aktivt hämmas genom röjning av dess plantor och sly.
- Om träd ur säkerhetssynpunkt måste beskäras, kronstabiliseras eller fällas så ska trädstam och grenverk lämnas som högstubbe/låga respektive fauna-/fungadepå på plats.

4.1 SKÖTSELOMRÅDE 1, ÄLDRE BOKSKOG

4.1.1 Skötselområde 1 – Beskrivning

Grov ädellövskog, boken dominerar med ett inslag av tysklönn och ask (figur 2). Det finns många grova bokar med en diameter (brösthöjd) över 80 cm och av dessa har flera träd håligheter,

skrymslen, barkblottor på rotben och stammar, vedsvamp, döda och döende grenar uppe i kronorna. Flera grövre, äldre bokar uppvisar en eller flera strukturer med värden för biologisk mångfald, exempelvis flerstammighet, klykor, barksprickor eller blottad kärnved efter avsågade grenar. Underväxten består av yngre bok, alm, ask, lönn, enstaka rönnar, fågelbär samt hassel. Det finns träd och stubbar med vedsvamp och en ganska färsk boklåga ligger i norra delen. De flesta bokar med höga naturvärden återfinns i det nordvästra och största sammanhängande området (figur 1, 1a). De sydvästra (figur 1, 1b), sydöstra (figur 1, 1c), norra centrala (figur 1, 1g och 1i) och nordöstra (figur 1, 1f) belägna äldre bokbestånden består huvudsakligen av enkelstammiga men relativt grova pelarliknande bokar. Bokskogsområdet nordväst om tennisbanorna (figur 1, 1g) har dock fragmenterats ytterligare av en anlagd grusplan. Insprängt mitt i den nordvästra äldre bokskogen (figur 1, 1a) finns yngre till medelålders blandat trädbestånd med bok, lönn, ek och fågelbär. I detta område finns även stubbar kvar efter avverkade bokar och granar. Ytterligare ett par områden med yngre blandade lövträdbestånd av bok och lönn på drygt cirka 750-800 kvm vardera återfinns mellan bilparkeringen och de södra tennisbanorna (figur 1, 1d) och mellan de södra tennisbanorna och västkustvägen (figur 1, 1e). Fältskiktet i områdena öster om tennisbanorna (figur 1, 1e och 1f) skiljer sig ganska markant från de övriga bokbestånden, med mer inslag av gräs. Den nordostliga remsan längs med norra sidan av gång-/cykelvägen (figur 1, 1h), bestod tills nyligen av en cirka 30 år gammal lönnallé som bidrog till en rumskänsla längs med gång-/cykelvägen. Sju av lönnarna fälldes nyligen, på sikt kan naturlig föryngring leda till att träd växer upp här igen. Naturlig succession kommer troligen föra de yngre bestånden närmare den intilliggande äldre bokskogen med avseende på egenskaper och strukturer. Samtidigt kommer naturliga luckor öppnas upp i de äldre delarna på längre sikt, då äldre träd dör eller av säkerhetsskäl behöver fällas. De yngre ytorna tillför på det stora hela en heterogenitet till det övre bokskogsområdet, med avseende på åldersstruktur och artmångfald.

Beroende på lokala variationer i markens beskaffenhet med avseende på sand-, ler- och näringshalt så kan den äldre bokskogen enligt vegetationstyper i norden (VIN) närmast föras till vegetationstyperna bokskog av lågörtstyp (VIN 2.2.2.2) eller högörtstyp (VIN 2.2.2.3) (Påhlsson 1998). Under en i skrivande stund cirka 5 år gammal inventering bedömde Cato (2013) att Bjärreds Saltsjöbads äldre bokskogsområden hade många grova träd med naturvärden som motsvarar klassningen "objekt med naturvärden" enligt skogsstyrelsens bedömningssystem. Vidare så bedömde Cato (2013) att den äldre bokskogen skulle utveckla de värden som saknas för att nå upp till "nyckelbiotopklass" inom en 20-årsperiod. Den natura 2000-naturtyp som närmast speglar den äldre bokskogen är näringsrik bokskog (9130). För att kunna kvalificera som naturbokskog enligt natura 2000 behöver dock framför allt mängden död ved i olika former öka i Bjärreds Saltsjöbad.

Figur 2. Foton från det övre skötselområdets trädbestånd som huvudsakligen består äldre huvudsakligen enkelstammiga men även en hel del två-/flerstammiga bokar: jättebok (vänster), pelarliknande bokskog (övre höger), död ved (nedre höger).

4.1.2 Skötselområde 1 – Mål

Området ska domineras av bokskog med naturskogskaraktär. Skogen lämnas för fri utveckling med undantag för åtgärder för att säkra kontinuiteten av bokskog. För att gynna biologisk mångfald ska det i området finnas ett stort inslag av död ved, något som i dagsläget saknas i stora delar av bokskogen. Bokskogen kan på sikt utvecklas till näringsrik bokskog (9130) enligt natura 2000-systemet. Den äldre bokskogen är redan i ett relativt sent successionsstadium, det finns många relativt grova träd och flera som är två-/flerstammiga. Den viktigaste naturvärdesstruktur som behöver förbättras är förekomsten av död ved, vilket är en grundförutsättning för att öka förekomsten av vedlevande biologisk mångfald. En ökad heterogenitet med avseende på åldersstruktur och luckor kan även med fördel främjas.

4.1.3 Skötselområde 1 – Åtgärder

Vid behov kan gallring av enstaka träd genomföras för att säkra kontinuiteten av bok, för att försiktigt friställa vissa träd och/eller för att gynna fältflora. För övrigt ska bokskogen lämnas för fri utveckling. I skogsbrynet ska uppkomst av bok främjas. Död ved bevaras inom området i form av torrakor, lågor, högstubbar och/eller fauna- och fungadepåer av grenverk. Om bevarandet av död ved innebär risk för omfattande spridning av sjukdom (genom exempelvis trädparasit) eller om en stor mängd tillkommer på grund av omfattande sjukdomsutbrott eller stormfälla kan viss död ved borttransporteras från området. För att påskynda den biologiska mångfalden som är knuten till äldre döende träd kan utvalda enstaka träd veteraniseras. Till en början kan med fördel större tysklönnar veteraniseras, då även tysklönn kan utgöra värdefullt substrat som död ved. Stor försiktighet måste dock iakttas vid åtgärder som på något vis påverkar trädridån i och kring bokskogen, särskilt i kantområdena. Smala vegetationsöppningarna längs gång-/cykelvägar samt naturstigar ska bibehållas eftersom dessa utgör samlingspunkter för insekter vid vindpåverkan. Utbredningen av invasiva arter ska motverkas enligt stycke 5.8.3.

4.2 SKÖTSELOMRÅDE 2, YNGRE BLANDSKOG

4.2.1 Skötselområde 2 – Beskrivning

Den västra "nedre" strandskogen närmast stranden har en annan karaktär än den "övre" betydligt äldre bokskogen (figur 3). Här finns ett 35-55 årigt blandat lövbestånd med avenbok, ask, naverlönn, bok, enstaka ekar och oxel samt några höga popplar i sydväst. Uppskattningsvis kring hälften av träden utgörs av avenbok, exklusive mindre träd och sly. Denna yngre avenbokskog (VIN 2.2.2.4) är troligen i ett övergångsstadium mot lövblandskog (Påhlsson 1998). En mängd brynmiljöer med skogsdungar-/buskage har skapats i den södra halvan (figur 1, 2c) genom hävd av bruksgräsytor (figur 1, 4a) som finns insprängda i en stor del av strandskogen, framförallt i södra halvan närmast lekplatsen. Askarna är angripna av askskottsjuka och det finns både döda och döende träd. Längst i väster finns några spärrgreniga ekar. I strandskogens norra halva (figur 1, 2a) återfinns den största sammanhängande delen av avenbokskogen. Här finns en mer sluten snårvegetation i och med att området ej har splittrats upp av anläggning av bruksgräsytor där. Den östra ridån mellan de två norr-/södergående gångvägarna (figur 1, 2b) utgör gränsområdet mot den äldre bokskogen. Här börjar även släntområdet där den nedre avenbokskogen övergår i den övre bokskogen.

Figur 3. Foton från den nedre yngre avenbokskogen: brynmiljöer skapade av insprängda bruksgräsytor (övre vänster), spärrgrenig ek (nedre vänster), grusad naturstig (höger)

4.2.2 Skötselområde 2 – Mål

Den nedre avenbokskogen är viktig för den övre bokskogens fortlevnad och kontinuitet. Det är viktigt att bevara den nedre skogen för att behålla ett gynnsamt klimat inne i den äldre bokskogen öster om denna, då den tvingar havsvinden att stiga upp i trädens kronor och över dem. En allt för omfattande röjning i den nedre avenbokskogen skulle öka vind och ljusinsläpp och snabbt ge torrare markförhållande i den äldre övre bokskogen. Detta skulle ha påverkan för naturlig skogsföryngring och öka risken för etablering av oönskad vegetation på marken. Det är därför viktigt att man bevarar den havsnära skyddande trädridån för att bibehålla ett gynnsamt mikroklimat i det annars starkt vindpåverkade ädellövsskogsområdet. Speciellt i den östra ridån som direkt gränsar mot den äldre bokskogen (figur 1, 2b) bör gallringar och röjningar undvikas. I fall ett ingrepp i trädbeståndet av något skäl anses vara nödvändig ska det föregripas av en kvalificerad ekologisk bedömning. Försiktig röjning, speciellt kring befintliga ekar och kring grova avenbogar och påbörjande av småskalig ängshävd i dessa frihuggna ytor i delar av avenbokskogen (figur 1, 2a) skulle dock kunna bidra till ökad biologisk mångfald och förbättrade rekreationsmöjligheter.

4.2.3 Skötselområde 2 – Åtgärder

Naturlig succession bör leda utveckling av avenbokskogen. De bruksgräsytor som finns insprängda inom området kan försätta skötas som just bruksgräsytor. Det faktum att dessa ytor ansluter till lekplatsen gör att tillgängligheten för barn att springa omkring här är mycket viktig. Ekarna i Bjärreds Saltsjöbad bör om möjligt ges utrymme att växa. Ekarna, grova avenbogar och fågelbärsträd bör frihuggas med en frizon på ca 5 meter så att de får tillräckligt utrymme att utveckla stora, greniga kronor. Efter röjningar och frihuggningar kan årlig ängshävd upprätthållas på de nyskapade öppna ytorna.

4.3 SKÖTSELOMRÅDE 3, YNGRE POPPELBESTÅND

4.3.1 Skötselområde 3 – Beskrivning

Ett litet bestånd med huvudsakligen yngre popplar (*Populus sp.*, ej *tremula*) öster om lekplatsen innan den stora bruksgräsytan (figur 1, 3).

4.3.2 Skötselområde 3 – Mål

Långsiktigt ska detta bestånd övergå till en varierad busk- och trädmiljö bestående av inhemska arter. De kvarvarande större popplarna ska omvandlas till torrakor som utgör ett attraktivt och spännande visuellt element och gynnar den biologiska mångfalden.

4.3.3 Skötselområde 3 – Åtgärder

Vid åtgärder i poppelbeståndet måste en ekologisk bedömning genomföras för att reda ut risken med att exponera och indirekt skada omkringliggande biotoper. Om bedömt som lämpligt kan större popplarna fällas, beskåras eller ringbarkas för att skapa höga torrakor av stammarna. Eventuella torrakorna hålls efter för att hindra att de börjar växa igen (om det är nödvändigt kan de fällas) och föryngring av poppel motverkas. Kring de eventuella torrakorna ska inhemska trädarter utgöra ett varierat buskskikt där vissa av träden långsiktigt får växa sig stora. Vissa av torrakorna ska dock lämnas öppet och solexponerat. Resultaterande brynmiljöer ska formas ondulerande eller flikiga. Död ved bevaras inom området i form av torrakor, lågor, högstubbar och/eller fauna- och fungadepåer. Utbredning av invasiva arter ska motverkas enligt stycke 5.9.

4.4 SKÖTSELOMRÅDE 4, PARK OCH TRÄDGÅRD

4.4.1 Skötselområde 4 – Beskrivning

Dessa bruksgräsytor är avsedda för rekreation och har under ett antal år hävdats som gräsmattor. I den nedre avenbokskogen finns insprängda bruksgräsytor (figur 1, 4a) som används för naturpedagogik och som lekyta. Den större bruksgräsytan (figur 1, 4b) mellan parkeringen och lekplatsen används bland annat årligen för valborgsfirande denna yta. Mindre bruksgräsytor finns

även kring gång-/cykelvägen tillika lokalgatan (figur 1, 4c) i centrala norra delen av Bjärreds Saltsjöbad samt runt tennisbanorna (figur 1, 4d).

4.4.2 Skötselområde 4 – Mål

Målsättningen är att dessa ytor har lågvuxen vegetation och inbjuder till friluftsliv, naturpedagogik, möten och lek. Skötseln av de insprängda bruksgräsytorerna i den nedre avenbokskogen ska främja naturpedagogik och rekreation utan att det sker på bekostnad av biologisk mångfald. Valborgsfirande ska även fortsatt kunna äga rum inom den större bruksgräsytan mellan parkeringen och lekplatsen.

4.4.3 Skötselområde 4 – Åtgärd

Vegetationen ska hållas låg och ska vid behov skötas som gräsmatta. Uppslag av vedartad vegetation motverkas.

5 Anläggningar och allmän skötsel

All skötsel och anläggning ska ske i samråd med naturvårdsansvarig på Lomma kommun.

5.1 INFORMATIONSPLOTS, SKYLTA OCH MATERIAL

5.1.1 Informationsskyltar & pedagogiskt material

Informationen om området ska finnas tillgänglig vid områdets entréer i norr och ost (endast infart för fotgängare och cyklister) och vid parkeringen. Utöver övergripande naturreservatsskylt med text och karta ska det även finnas pedagogisk information om bland annat områdets naturtyper och typiska och karakteristiska arter. Det är även lämpligt med mer övergripande information om kuststräckan och kommunens arbete. Informationsmaterialet ska hållas i gott skick och det ska vara aktuellt.

5.2 VÄGVISNING, TILLGÄNGLIGHET OCH PARKERING

5.2.1 Vägvisning

Utanför området ska det skyltas till naturreservatet både från Södra västkustvägen och från Skåneleden. Inom naturreservatet ska det skyltas sparsamt.

5.2.2 Rekreationsyta

Den öppna bruksgräsyten sydväst om bilparkeringen, som bland annat används för valborgsfirande, är relativt lättillgänglig via gångvägen som löper från parkeringen ned mot lekplatsen och långa bryggan.

5.2.3 Tillgänglighet och parkering

För bilburna besökare är "badparkeringen" lättillgänglig via Parkallén från Södra västkustvägen. Den södra infarten till parkeringen kan bevaras asfalterad. Parkeringsytan ska vara grusad och får ej asfalteras. Parkeringsytan och större anslutningar därifrån in i naturreservatet ska vara anpassade för att främja tillgängligheten till fots, med cykel, med barnvagn samt för personer med funktionsnedsättning. Mellan parkeringen och den norra utfarten ska det vara en bom eller annan avspärning för biltrafik som enbart öppnas vid behov. Vägen norr om parkeringen ska vara grusad och får ej asfalteras.

5.3 BÄNKAR, BORD OCH GRILLPLATSER

5.3.1 Bänkar och bord

Intill den anlagda naturstigen i den nedre avenbokskogen finns en bänk med bord utplacerade. Fler bänkar och bord kan tillkomma. Vid behov kan markytan under och inom någon meter från bänkar och bord samt en anslutningsgång klippas eller grusbeläggas. Negativ inverkan på de biologiska värdena ska minimeras.

5.3.2 Grillplatser

Grillplats inom naturreservatet kan tillkomma. Vid behov kan markytan inom någon meter från anlagd grillplats samt en anslutningsgång klippas eller grusbeläggas. Negativ inverkan på de biologiska värdena ska minimeras.

5.4 GÅNG-/CYKELVÄGAR OCH STIGAR

De anlagda gång-/cykelvägarna (se figur 1) inom området ska i utformning och skötsel vara anpassade för att främja tillgängligheten till fots, med cykel, med barnvagn samt för personer med funktionsnedsättning. Gång-/cykelvägarna ska vara belagda med samkross (eller liknande) och de får ej asfalteras. Anlagda gångvägar (figur 1) kan vara upp till 2,5 meter breda. Cirka en meter bredvid gångvägarna slås vegetationen vid behov för att motverka igenväxning. Det är dock viktigt att bevara

vedartad vegetation såsom buskage intill gångar och stigar till den utsträckning det är möjligt då de relativt smala gångarna som bildas utgör vindskydd för insektslivet. Befintliga naturstigar behöver ingen löpande skötsel, men vid behov, t.ex. vid igenväxning, kan försiktig och minimal röjning utföras för att frilägga naturstigar.

5.5 LEKPLATSER OCH UTEGYM

5.5.1 Lekplats

I den södra delen av det strandnära avenboksskogen finns en lekplats. Markytan under och inom några meter från anläggningens installationer samt en gång mellan dessa och till anläggningen kan fortsatt hållas klippta eller sand-/grusbelagda. Negativ inverkan på de biologiska värdena ska minimeras.

5.5.2 Naturlek

Precis till norr om lekplatsen finns en naturlekyta, buskage, bruksgräs- eller gräsmatteytor insprängda i avenboksskogen. Dessa insprängda redan öppna bruksgräsytor kan för tillgänglighetens skull även fortsatt hållas klippta som gräsmatta. Då de brynmiljöer som bildats är värdefulla även ur biologisk synpunkt ska negativ inverkan på de biologiska värdena minimeras och kvarvarande träd-/buskbestånd ska bevaras.

5.5.3 Utegyms

Nordväst om tennisbanorna finns ett utegym som främjar den fysiska aktiviteten i området. Markytan under och inom några meter från anläggningens installationer samt en gång mellan dessa och till anläggningen kan fortsatt hållas klippta eller sand-/grusbelagda. Negativ inverkan på de biologiska värdena ska minimeras.

5.6 HOLKAR FÖR FÅGLAR, FLADDERMÖSS OCH ÖVRIG FAUNA

För att främja den biologiska mångfalden ska både holkar för fladdermöss och fåglar kunna installeras. Även inrättningar för annan fauna, som exempelvis mulmholkar eller bihotell ska kunna installeras. Dessa ska skötas och bytas ut vid behov för att upprätthålla funktionen som häckningsplats/boplats. Utformning och placering ska genomföras så att negativ inverkan på övriga biologiska värden minimeras.

5.7 FAUNA OCH FUNGADEPÅER

Död ved bevaras inom området i form av torrakor, lågor, högstubbar och/eller fauna- och fungadepåer. Vid slätter ska viss del av det slagna materialet placeras i högar. Fauna- och fungadepåer samt slätterhögar ska placeras på platser lämpliga för att gynna biologisk mångfald och/eller naturpedagogik.

5.8 ÅTERPLANTERING, IGENVÄXNING OCH INVASIVA ARTER

5.8.1 Återplantering och sådd

I första hand ska trädbestånd uppnå skötselplanens angivna mål genom naturlig föryngring och angiven skötsel. Om målbilden hotas på grund av föryngringsbrist får dock plantering eller sådd av ädellövträd samt inhemska arter av bärande träd och buskar ske.

5.8.2 Igenväxning

För att gynna hög biologisk mångfald och rekreativa värden samt motverka igenväxning finns

möjlighet att försiktigt röja kring ekar och fågelbär och andra utvalda partier i den yngre avenbokskogen (4.2) och i dessa röjda ytor ta upp ängsskötsel med slåtter eller bete.

5.8.3 Invasiva arter

Invasiva arter är olika organismer som har etablerat sig utanför sitt naturliga spridningsområde, omedvetet eller medvetet med mänsklig hjälp, som förr eller senare orsakar skada på ekosystemen. Vissa potentiellt invasiva arter såsom tysklönn och kirskål finns redan i området och i framtiden är det troligt att det kommer fler delvis beroende på klimatförändringar. Hotande invasiva arter som finns i närområdet och som bedöms kunna sprida sig i befintliga biotoper innefattar bland annat parkslide⁴⁶ och armeniskt björnbär⁴⁷. Arbetet med att bli av med de arter som bedöms vara invasiva av Naturvårdsverket, Länsstyrelsen eller naturvårdsansvarig på Lomma kommun ska alltid ske vid behov om det är möjligt utan för stora negativa konsekvenser för reservatets syfte och bevarandevärdena. Bekämpningen av invasiva arter ska i första hand ske på mekanisk väg.

5.9 LEDNINGAR

Ett markreservat för underjordiska ledningar löper i nordsydlig riktning längs med gång- och cykelvägen mellan strandskogen och den äldre bokskogen. Längs norra långsidan viker detta markreservat av västerut mot stranden och slutar vid en nätstation eller dylik teknisk anläggning ungefär på mitten längs den strandnära avenbokskogens norra sträckning. En dagvattenledning löper inom området längs södra långsidan från kiosken i sydost till Tredje Parkvägen där den viker av mot nordväst mot markreservatet för underjordiska ledningar och löper genom till norra långsidan. Ett stråk med underjordisk optokabel går parallellt precis över gränsen till naturreservatet i sydväst längs med den södra långsidan. Ytterligare ett underjordiskt kabelstråk löper under naturstigen närmare stranden som går parallellt med den övre gång-/cykelbanan. I den övre bokskogen finns ett kabelstråk nedgrävt 7-8 m öster om gång-/cykelvägen tillika lokalgatan som sammanbinder bilparkeringen med kvarteren direkt norr om naturreservatet. Norrut fortsätter detta kabelstråk vidare ut i kvartersmarken och åt andra hållet viker det av österut längs tennisbanornas södra kortsidor och fortsätter sedan ut under västkustvägen. Norr om den västligaste tennisbanan gör en belysningskabel en avstickare från detta kabelstråk tvärs under gång-/cykelbanan och sedan ned till mitten av bilparkeringen. Från tennishuset går ett kabelstråk och optokabel ut till gång-/cykelbanan längs norra långsidan där de viker av västerut. Kablarna löper längs med gång-/cykelbanan fram tills de möter huvudkabelstråket. Det finns även underjordiska elkablar som sträcker sig från korsningen Parkallén/Tredje parkvägen ner mot mitten av gång- och cykelvägen, samt från Parkallén (norr om infarten till parkeringsplatsen) rakt norrut till Tennisbanorna.

6 Dokumentation & Uppföljning

Skötselplanen är giltig tills vidare gällande i planen angivna mål och riktlinjer för skötsel. Uppföljning och sammanställning av skötselåtgärder ska årligen utföras av den som utför de olika skötselåtgärderna till Lomma kommuns naturvårdsansvarige. Uppföljning av flora och fauna samt vegetationstyper utförs vart femte år.

6.1 SAMMANSTÄLLNING AV UPPFÖLJNINGSAKTIVITER

Aktivitet	När	Ansvar och finansiering	Prioritet
Behovsbedömning gällande gallring, röjning, och/eller beskärning av träd och buskar	Årligen	KS	Hög
Kontroll av förekomst av jätteticka	Årligen	KS	Hög
Biologiska inventeringar	Vid behov	KS	Medel
Uppföljning av skötsel mål samt eventuell revidering av skötsel och föreskrifter	Vart femte år	KS	Hög

7 Prioritering och ansvarsfördelning av åtgärder

7.1 SAMMANFATTNING AV PLANERADE ÅTGÄRDER

Åtgärd	När	Ansvar och finansiering	Prioritet
Skyltning och skötsel av reservatsinformation	Anläggning 2019, underhåll vid behov	KS	Hög
Gallring/röjning/beskärning av träd och buskar	Vid behov, vinter	KS	Mellan
Frihuggande av utvalda träd	Vid behov, vinter	KS	Mellan
Ängshävd på frihuggna ytor	Årligen, efter eventuell frihuggning	KS	Mellan
Veteranisering av träd	Vid behov, vinter	KS	Mellan
Bekämpning av invasiva och skadliga arter	Vid behov	KS	Låg
Installation av holkar till fåglar, fladdermöss eller insekter	Vid behov	KS	Låg
Rensning av skräp	Löpande	TN	Hög
Tömning av sopkärl	Löpande	TN	Hög
Klippa stigar och bruksgräsytor	Enligt drift- och underhållsplan	TN	Mellan
Underhåll stigar och gång-/cykelvägar	Enligt drift- och underhållsplan	TN	Mellan
Skötsel, underhåll och utveckling av befintlig lekplats	Löpande samt vid behov	TN	Mellan
Skötsel och underhåll av belysningsanläggningar	Vid behov	TN	Mellan
Installation och skötsel av bänkar och bord	Vid behov	TN	Låg

8 Källor

- Artdatabanken (2018). Artfakta. URL: "<https://artfakta.artdatabanken.se/>". [2018-01-16]
- Artportalen (2018). Artportalen, rapportsystem för växter, djur och svampar. URL: "<https://www.artportalen.se/>". [2018-01-16]
- Cato, N. G. (2013). Inventering och bedömning av bokskogen vid Bjärreds Saltsjöbad i Lomma kommun. Diariennr ÖST107550. Skogsstyrelsen, Skåne distrikt.
- Dahlén, J. (2016). Fågelutredning Bjärreds saltsjöbad. Utförd av Enetjärn natur AB på uppdrag av Lomma kommun, slutversion 2016-07-01.
- Gerell, R. & Gerell, K. (2015). Inventering av fladdermöss inom Saltsjöbadsparken, Lomma kommun. Rapport den 2015-07-25.
- Linder, P. (2010). Inventering av träden i Bjärreds Saltsjöbadspark. Utförd på uppdrag av Lomma kommun.
- Lomma kommun (2008). Naturmiljöprogram med grönplan för Lomma kommun 2008-2016 – Del B – Kunskapsdel.
- Lomma kommun (2011). Översiktsplan 2010 för Lomma kommun. Antagen av kommunfullmäktige 2011-02-10.
- Lomma kommun (2016). Detaljplan för del av Bjärred 48:1 m fl i Bjärred, Lomma kommun (Bjärred saltsjöbad och station). Plan- och genomförandebeskrivning 2016-04-12, granskningshandling KS/KF 2012:402.214.
- Länsstyrelsen Skåne (2018). Länsstyrelsens WebbGIS. URL: "<http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/Skane/Radgivning/>". [2018-01-16]
- Naturvårdsverket (2012). Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd, Mål och åtgärder 2012—2016. Rapport 6496, april 2012.
- Naturvårdsverket (2018). Natura 2000 i Sverige. URL: "<http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddad-natur/Natura-2000/>". [2018-01-26]
- Påhlsson, L. (1998). Vegetationstyper i Norden. TemaNord 1998:510, Nordiska ministerrådet, Köpenhamn 1998.